

Escriptors de paper

per Alba Dalmau

Després de llegir *L'escriptor més gran del món* de Ramón Montón, la història d'un escriptor bloquejat en plena lluita contra les distraccions quotidianes, he rebuscat en un d'aquells calaixos de la memòria que amb el temps he anat omplint d'informacions curioses (escenes de pel·lícules de les que n'acabo oblidant el títol però no l'anècdota, frases memorables de llibres perduts per les prestatgeries de casa els amics o històries d'aquelles que només passen als cosins de la germana de la cunyada de la teva àvia) i he trobat dues petites històries entranyables que m'han fet reflexionar sobre el tema:

La primera, és una escena de la sèrie dels anys vuitanta *The Singing Detective*, on el protagonista, un escriptor de novel·la negra, està ingressat a l'hospital. El company d'habitació li diu "Què és el que fas tot el dia al llit sense dir res?" i l'escriptor li diu "Estic escrivint", l'altre riu burleta i l'escriptor contesta: "Penses que només s'escriu amb paper i llapis?".

La segona, és una anècdota sobre un taller d'escriptura que impartia l'escriptor nord-americà Reynolds Price. El professor va demanar als seus alumnes que durant una setmana deixessin els contes amb els que estaven treballant (no podien tocar ni una coma, aquesta era la norma). La setmana següent, Price va demanar que aixequessin el braç aquells que havien complert estrictament l'exercici. Als que van aixecar el braç, el professor els va suggerir que abandonessin l'escriptura per sempre més.

Les dues històries parlen de l'ofici de ser escriptor, que és el *leitmotiv* de la novel·la que R.Montón explica amb un humor i una ironia desbordant. A través del dietari d'un escriptor fictici, sens dubte un alter ego de R.Montón, entrem en la ment d'un escriptor que durant un estiu sencer no aconsegueix esbossar res més que un parell o tres d'històries surrealistes sense cap ni peus, provocades per les petites peripècies rutinàries en què l'escriptor es veu arrossegat al llarg d'un infèrtil estiu: una tassa que es trenca i això li provoca una pena irreprimible, una adreça oblidada, una veïna que vesteix massa escotada... Amb tot aquest material, aparentment irrellevant, Montón acaba escrivint una novel·la fruit d'una no-novel·la que acaba resultant d'allò més divertida i original.

Una idea similar, ja la va desenvolupar al 1895 André Gide amb *Paludes*, una de les primeres obres simbolistes mai escrites en prosa. El seu repte era aconseguir impressionar als poetes –i amics seus- Paul Valéry i Stéphane Mallarmé. Gide va escriure el dietari d'un escriptor on abocava els desvariejos i inseguretats durant el

procés de creació i desesperació del que havia de ser la propera novel·la: *Paludes*. Finalment, igual que a *L'escriptor més gran del món*, Gide acaba el llibre sense ni tan sols haver-lo començat, malgrat que pel camí l'experiència li serveix per reflexionar sobre qüestions estètiques i filosòfiques de la vida i l'escriptura.

La concentració, igual que la inspiració (ambdós temes centrals en aquestes dues novel·les) són, sens dubte, els pitjors enemics per a qualsevol escriptor. Per això, són ja famoses algunes de les excèntricitats que escriptors llegendaris duïen a terme per combatre-les:

Balzac es bevia 50 tasses de cafè al dia; Marcel Proust només escrivia en una habitació recoberta de suro després d'haver pres dos cafès amb llet i dos croissants de la seva pastisseria preferida; Jane Austen escrivia a la sala d'estar amb la seva mare cosint al seu costat; Hemingway escrivia dret; Murakami escriu a les quatre de la matinada; Sacks escrivia a les cinc; Navokov a les sis i Bukowski, és clar, a les dotze del migdia.

Avui, lliscant el dit per la llibreria de casa, he topat amb dos llibres més on escriptors actuals utilitzen altres escriptors com a personatges per a les seves històries:

Cançons d'amor i de pluja, l'últim llibre Sergi Pàmies, és altra vegada una col·lecció de pensaments, observacions, anècdotes i paranoies de la vida personal de l'escriptor. Un dels contes que forma part del recull "La Llibreta", és el relat d'un dia que Pàmies surt a comprar una llibreta nova per escriure i el venedor, un altre home, es posa a plorar sense consol. No es diuen res, però com si el venedor sabés que aquella és una llibreta per explicar històries i Pàmies un escriptor, li brinda un relat sobre el misteri de les seves llàgrimes.

Un altre llibre actual on el protagonista també és un escriptor és Mr. Gwyn d'Alessandro Baricco, que amb la seva habitual prosa poètica, ens explica la trajectòria d'un escriptor que, de cop i volta i sense raó, declara que no escriurà mai més llibres. Ben aviat, però, l'absència d'escriptura li provoca fortes crisis d'ansietat. Sabent que l'única forma d'ensortir-se'n és tornar a escriure –sense que això suposi trencar la promesa de no tornar a escriure llibres- s'inventa un nou ofici: retratista. Com que no sap pintar, Gwyn decideix que en comptes de fer servir la pintura farà servir les paraules.

Tots aquests exemples són originals exercicis metaliteraris que ens permeten entrar de puntetes a la ment dels escriptors (reals o ficticis) i així entendre una mica millor com són aquells que escriuen i el delirant ofici al què es dediquen.

A més, en el cas de *L'escriptor més gran del món*, com a lectors (de la biblioteca de Cardedeu) serà inevitable no esbossar un somriure còmplice cada vegada que reconeguem elements com “les taules blau cel verdós empastifat”, “el monstre marí de la refrigeració” o “la nova bibliotecària d’ulls tímids i seductors”, ja que els reconeixem igual que ho farem a partir d’ara amb l’escriptor més gran del món (o si més no de Cardedeu!), a qui és fàcil veure passejar pel poble amb samarretes de palmeres i els cabells esponjosos com un núvol, que qui sap si no és la metàfora de la propera novel·la que ja li va rondant pel cap.